

Duurzaam ondernemen: een bewuste keuze

De circulaire economie krijgt volop aandacht en duurzaam werken is natuurlijk een mooi streven. Maar wanneer ben je duurzaam genoeg en is het ook financieel haalbaar? We spreken vijf ondernemers voor wie ecologisch verantwoord werken een lucratieve businessstrategie is.

TEKST: MINKE DE VOGEL / FOTOGRAFIE: SUSANNE BREED, TRUI HEINHUIS E.A.

Keukens modulair maken, zodat je onderdelen makkelijker kunt recyclen of vervangen is een manier om de keukenbranche duurzamer te maken. Een aantal ondernemers houdt zich hiermee bezig, waaronder KEUK uit Groningen. Het idee voor deze duurzame keukens kwam echter niet voort uit een ideologisch streven naar een beter milieu, maar vanuit een praktisch inzicht.

“In studentenhuizen, zoals die van onszelf, gaat nog wel eens wat kapot. En zo zijn er nog wel meer projectgebouwen waar keukens het zwaar te verduren hebben, bijvoorbeeld in de zorg. Zo kwamen we op het idee om een robuust, modulair model te ontwikkelen”, vertelt de inmiddels 24-jarige Daan Hutten.

“Tegelijkertijd realiseerde ik mij ook dat het streven is om de economie in 2050 circulair te maken. Projectontwikkelaars moeten dan kiezen voor een modulaire keuken. Daarom zijn we ons gaan richten op het verduurzamen van KEUK.

Tot slot moet een keuken natuurlijk ook gewoon mooi zijn. Onze doelgroep is milieubewuster dan ooit, maar wil uiteindelijk een product dat prettig is om naar te kijken. Daarom blijven we het design steeds verder verfijnen.”

Het frame van KEUK bestaat grotendeels uit hergebruikt staal uit Nederland, het plaatmateriaal OrganicBoard uit Duitsland wat bestaat uit snoeiafval en biogene lijm en een werkblad uit duurzame bossen uit Finland.

KEUK is een online merk en werkt alleen met vaste afmetingen. De keukens worden direct geleverd vanuit de eigen werkplaats in Hoogezand, Groningen. Inmiddels kunnen de modellen geleverd worden vijf tinten: mosterdgeel, groen, wit, zwart en grijs. Op de VT Wonen en Design Beurs wordt dit najaar een nieuwe kleur gelanceerd, vertelt Hutten.

Hout als basis

Cây Circulair Interieur uit Rhenen is ook nog maar anderhalf jaar bezig, maar kreeg al direct erkenning, waaronder een nominatie voor de Beste Duurzame Starter op de VT Wonen en Design Beurs 2023.

Ook dit bedrijf heeft een modulaire keuken bedacht, maar kiest bewust voor berkenmultiplex als basis in plaats van staal. “Onze aanpak biedt meerdere voordelen”, stelt eigenaar Rik Mulder. “Tijdens de levensduur van onze keukens kan weer een nieuwe boom groeien. We richten ons overigens meer op hergebruik dan op recyclen. Berkenmultiplex leent zich uitstekend voor refurbishing.”

Het houten frame van de keukens heeft niet alleen functionele voordelen maar ook esthetische. “Onze houten tussenschotten zijn zichtbaar en naar voren geplaatst, wat zorgt voor een herkenbaar designelement

en een Scandinavische uitstraling. Dit ontwerp zorgt voor rust en ritme in het ontwerp.”

De randen van het berken multiplex worden afgewerkt met een biobased lijnzaadolie, wat de milieu-impact aanzienlijk vermindert. “Door lijnzaadolie te gebruiken in plaats van ABS-kunststof, besparen we veel op kunststof. ABS wordt normaal gesproken op de dubbele zijdes van kasten gebruikt, dus deze vervangingen zijn een belangrijke stap in onze duurzame strategie,” legt Mulder uit.

Berkenmultiplex

Zijn aanpak blijkt succesvol. Door transparante prijzen op zijn website aan te geven, trekt hij klanten die bereid zijn te investeren in duurzame oplossingen. “Berkenmultiplex heeft een

‘Tijdens levensduur keukens kan een nieuwe boom groeien’

Rik Mulder en collega tijdens uitreiking Beste Duurzame Starter

hogere inkoopprijs dan spaanplaat, maar gaat ook veel langer mee. Tevens hebben klanten die geïnteresseerd zijn in onze keukens vaak het budget ervoor,” verklaart Mulder.

Zijn interesse in circulariteit heeft diepe wortels. Met een achtergrond in de interieurbranche en economie, en een minor in circulariteit tijdens zijn studie, zag Mulder de problemen van kortstondig gebruik en verspilling in de sector.

Uitdagingen zijn er echter ook. Een van de grootste is de beschikbaarheid van materialen. “Berkenmultiplex uit Noord-Europa is momenteel moeilijk te verkrijgen door sancties tegen Rusland, waardoor de prijzen stijgen. Momenteel kunnen we alleen hout uit Finland krijgen via onze leverancier,” legt Mulder uit. “En dat hout willen natuurlijk meer fabrikanten en interieurbouwers.”

‘Keukens terugsturen of laten ophalen als een oude telefoon’

voor duurzame interieurbouwers.”

Cây Circulair Interieur biedt ook circulaire oplossingen zoals een QR-code op hun producten. Klanten kunnen hun keukens terugsturen of laten ophalen voor een vergoeding, vergelijkbaar met het inruilen van een oude telefoon. “Dit zorgt ervoor dat de keukens aan het einde van zijn levensduur nog steeds waarde heeft,” besluit Mulder.

Keukens en Cây Circulair streven naar een positieve impact op het milieu met de productie van circulaire keukens die uiteindelijk op grote schaal geproduceerd kunnen worden. Er zijn echter ook interieurarchitecten die voor klanten maatwerk maken en op hun eigen manier duurzaamheid in hun bedrijfsstrategie integreren.

Meer gerecycled materiaal

Aan de positieve kant ziet Cây Circulair Interieur een groeiend aanbod van gerecycled spaanplaat en biobased producten. “Veel fabrikanten werken aan innovatieve, duurzame materialen die nu nog in de experimentele fase zitten. In de toekomst zullen deze mainstream worden, wat meer keuze zal bieden

Duurzame interieurarchitect

Voor Hubert van Keulen eigenaar Van Keulen Ontwerp kwam dat besluit na een carrière bij Jan des Bouvrie en een leven als expat op Curaçao. Goedkope massaproductie heb ik nooit gedaan, maar bij Jan des Bouvrie zag ik een heel ander type klant. Het hogere segment wil iedere drie jaar een nieuw inte-

Cây Circulair Interieur

10
SINCE
MADE IN GERMANY

Al vanaf
€ 3,-¹
p/maand

**Onbezorgd
genieten
met All Risk Flex**

Met **All Risk Flex** verzekert
uw klant nieuwe en gebruikte
apparaten gewoon per maand

¹ Incl. 21% assurantiebelasting

Ook interessant voor uw onderneming?
Bel met één van onze adviseurs: 088 2500-650
wertgarantie.com

Uw specialist in garantieverzekeringen
voor alles met een accu of een stekker.
wertgarantie.com

 WERTGARANTIE®
Gemakkelijk. Goed. Verzekerd.

rieur en zo worden een hoop mooie spullen weggegooid. Dat voelde niet goed, het past niet bij mij. Op Curaçao leerde ik een levensstijl kennen die minder gericht is op consumeren. Bij mijn terugkeer naar Nederland heb ik gekozen voor een focus op duurzame interieurarchitectuur."

Dit bleek een uitdaging. In 2005 was het niet zo eenvoudig om echt duurzame materialen te krijgen, de transparantie over productiemethoden lag lager en de consument stond er minder voor open. Toch werd Van Keulen Ontwerp een succes. "Waar ik vroeger moeite had om klanten te vinden die openstonden voor duurzaamheid, kan ik nu zelfs nee verkopen aan klanten die niets met duurzaamheid hebben" merkt de interieurarchitect op.

Van Keulen Ontwerp hanteert strikte duurzaamheidsprincipes. "We adviseren zoveel mogelijk lokale producten en kijken niet verder dan Europa, bij voorkeur Nederland. We maken hergebruik van bestaande elementen en vullen aan met duurzame producten van hoge kwaliteit," aldus Van Keulen.

"Ik moet daarbij wel zeggen dat je soms voor een niet duurzame optie moet kiezen, omdat een klant dat per se wil. Bijvoorbeeld alleen voor het werkblad. Dus ik doe wel concessies, maar niet te veel."

Ter illustratie laat Van Keulen een project zien waarbij een woning geheel werd gerenoveerd. De vloer loopt door van binnen naar buiten, zodat bij mooi weer de leefruimte wordt verdubbeld.

De kasten van de keuken zijn opgebouwd uit gerecycled plaatmateriaal en voor de fronten is gekozen voor duurzaam FSC-gecertificeerd hout. "Voor het spoelgedeelte hebben we een stuk natuurlijk vochtwering aangebracht in de vorm van tadelak."

De vloer is er uitgehaald en naar een houthandel gebracht die er een tweede leven aan heeft kunnen geven. Dan bleven we over met de kale vloer, hierin hebben we vloerverwarming laten frezen en vervolgens hebben we dit weer afgewerkt met een dunne toplaag en doorgetrokken naar het terras voor een optische eenheid.

Alle muren zijn voorzien van ecologische leemstuc: deze hebben we een frisse nieuwe laag gegeven en afgewerkt met krijtverf van Amazona. Ook de plafonds hebben we voorzien van een nieuwe kalklaag en krijtverf."

Uitdaging

Een voortdurende uitdaging is het vinden van duurzame keu-

De duurzame keuken van Hubert van Keulen

kenapparatuur. “Hoewel we kunnen kiezen voor circulaire keukens en duurzame materialen, ontbreekt het aan duurzame keukenapparaten. De logistiek is niet ingericht voor gerefurbishte apparaten, hoewel ik hoop dat dit in de toekomst zal veranderen,” zegt Van Keulen.

Studio Duurzaam Wonen

Voor interieurontwerpster Iris van Asselt is de zoektocht naar duurzame keukenapparatuur niet zo'n probleem. Ze heeft er een sport van gemaakt om op online marktplaatsen tweedehands producten te zoeken die nog prima mee kunnen. Echter, het moet wel een soort hobby zijn, geeft ze toe. Er gaat veel tijd in zitten. “En ik begrijp dat niet iedereen het leuk vindt of de tijd heeft om continu naar duurzame alternatieven te zoeken. Daarom heb ik een inspiratieboek geschreven waarmee je als consument of collega-interieurontwerper uit de voeten kunt.”

Zelf woont ze in eco-community LiberTerra in Koedijk, in het Duurzaamste Huis van Nederland. Haar huis is hiertoe uitgeroepen door de Nationale Duurzame Huizenroute.

“Voor mij was het vanzelfsprekend om duurzaamheid te promo-

ten. Ik was daar altijd al mee bezig, toen bouwden we in 2020 ons eigen huis en verdiepten we ons enorm in het duurzaam bouwen en inrichten. Ik vind eigenlijk dat duurzaam de norm moet zijn.”

Voor Van Asselt komt duurzaam ondernemen met relatief weinig risico. Door de keuzes die ze in het verleden heeft gemaakt, heeft ze geen hoge maandlasten en de financiële ruimte om een beroep uit te oefenen dat helemaal bij haar visie past. En dat is het helpen van anderen bij het duurzaam inrichten van hun woning.

“Duurzaam” is een verwarrende markt’

“Uit eigen ervaring kan ik zeggen dat het niet eenvoudig is om duurzame materialen en producten te vinden. Het is een verwarrende markt waarbij vaak geclaimed wordt dat iets duurzaam is, terwijl dat eigenlijk niet zo is. Je

kunt ook niet zomaar naar een bouwmarkt gaan en eenvoudig ecologisch verantwoorde producten vinden. Het is een flinke zoektocht geweest voor onszelf, maar nu kan ik anderen helpen met de opgedane kennis.”

Vernieuwde keuken

Voor de basis van haar eigen keuken vond Van Asselt een dertig

De duurzame keuken van Iris van Asselt

jaar oude Grando-keuken die op het punt stond vernietigd te worden. Ze kreeg hem gratis mee. Voor de kastfronten heeft ze gekozen voor een plaatmateriaal van zeewier. Dit materiaal was daar nog niet geschikt voor, in overleg met de ontwikkelaar van het materiaal test ze de kastfronten in dagelijks gebruik, zodat het straks voor iedereen beschikbaar komt.

“Zo is onze keuken eigenlijk een pilot. We stellen onze hele keuken beschikbaar aan ontwerpers en productontwikkelaars. Het aanrecht is gemaakt van reststromen uit de landbouw. Het lijkt op natuursteen, het is keihard en goed schoon te maken, maar het is biobased. Achter het aanrecht vind je een wand met mosselschelpen en alle apparatuur hebben we tweedehands gekocht.

Ik vind het een schande dat consumenten bij de aanschaf van een nieuwbouwwoning snel moeten tekenen voor een keuken. Er is nog veel onwetendheid bij consumenten en ze worden eigenlijk gedwongen om snel bij een groot bedrijf te bestellen, terwijl ze misschien op duurzamere alternatieven waren gekomen als er meer tijd was om een keuken uit te zoeken.”

Duurzaam shoppen

Van Asselt heeft een boek geschreven met de boodschap dat

Jantien Broere

een duurzaam interieur heel goed mogelijk is en niet meer hoeft te kosten dan anders. “Ik ben interieurontwerper, maar ik hoop met mijn boek meer bewustzijn te creëren. En ik hoop dat mensen weten dat ze zelf een keuze hebben die beter is voor henzelf en het milieu.”

EcoWonen

Hier hoopt ook interieurexpert Jantien Broere op. Zij is in het bijzonder geïnteresseerd in wat er zoal duurzaam verkrijgbaar is. Bij badkamer- en keukenzaken werd ze echter niet veel wijzer en ook op het internet kwam ze er niet uit. De zoektocht naar duurzame producten bleek een tijdrovende klus. Daarop ontwikkelde ze een woonboek waarin ze zoveel mogelijk milieuvriendelijke materialen en producten verzamelde.

Ook Broere kan haar eigen keuken als inspirerend, duurzaam voorbeeld nemen. Ze renoveerde haar 23 jaar oude keuken met een werkblad van DIGGELS, een inductiekookplaat van MAKUS en ze liet haar deurtjes overspuiten. “Nu kan hij weer 15 jaar mee.”

Het duurzame ondernemen levert Broere succes op. Inmiddels heeft ze volop klanten die zich helemaal kunnen vinden in haar visie. Zo ontwierp ze onlangs een keuken voor een jong gezin dat in een voormalige kapsalon getrokken was.

“Om te voorkomen dat de bewoners ‘te kijk zitten’ maar toch kunnen profiteren van het mooie daglicht, heb ik top/down duette shades Eternity (vouwgordijnen) geadviseerd van Luxaflex. Deze bestaan uit 40 procent hergebruikte petflessen. Ze zijn bovendien hol van binnen, waardoor ze ook isolerend werken.

De vloer is van Eco Bouwen uit Toldijk, op duurzame basis. De keuken is gemaakt door Allforwood en bestaat uit een mix van warm eikenhout en zeegroene lage kasten van één van de meest duurzame merken, namelijk Unilin Panels uit België. Dit hebben we gecombineerd met aquagroene tegels van Mosaïc Factory en een muurverf van Little Greene. Die harmonieert weer prachtig met de keukenkleuren.

Niet voor alle interieurproducten kun je altijd een duurzame variant vinden. Soms moet je een compromis maken om een goede kwaliteit te waarborgen. Het is immers vooral duurzaam als een consument heel lang met een keuken doet en op termijn minder nieuwe producten koopt. Maar gelukkig gaan duurzaamheid en kwaliteit steeds vaker hand in hand. Dat moeten we vooral naar buiten brengen, zodat de consument een betere keuze kan maken.” ■